СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 62. Джерзі Сіті, Н. Дж., четвер, 17-го березня 1938. No. 62. Jersey City, N. J., Thursday, March 17, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ТОРНАДО ЗАХОПЛЮЄ СІМ СТЕЙТІВ

БЕЛВИЛ (Ілінойс). — Страшний торнадо пройшов через південну частину стейту Ілінойс, через Мізурі і пять інших сусідніх стейтів, заподіваючи по дорозі величезні шкоди. Найгірше потерпіло містечко Белвил, у якому вихор знищив кількадесять домів і вбив пять осіб. Притім наробив шкоди на біля міліона долярів. В інших містах є також понищені доми; в деяких позривані дахи, а деякі розвалені зовсім. Вихор також попереривав електричну лучбу, поперевертав стовпи, а в парках повивертав дерева.

ВПАЛА НА ПОМИСЛ.

НЮ ЙОРК. — Жінка електричного контрактора впала на добрий помисл. Її чоловік мав суперечку зо своїми юнійними робітниками. Вони вийшли на страйк і біля його робіт виставили пікетників. Жінка Пенера натягнула на себе великі написи і пішла пікетувати юнійний льокаль. На її написах грубими буквами були виписані жалі, що заряд юнії безправно викликав страйк, що в заряді є несовісні люди, яких юнійні робітники повинні усунути, і т. п. Але гурт юнійних робітників напав на неї, порвав написи, а її саму потурбував; також побив ґазетного фотоґрафа, що взяв її фотоґрафію.

НІ В КУТ, НІ В ДВЕРІ.

ВАШИНҐТОН. — Американський уряд тепер опинився в досить заплутаному положенні у звязку з захопленням Австрії Гітлером. Між Америкою й Австрією існує торговельний договір, на основі якого довіз австрійських продуктів до Америки є облекшений. Американський уряд покищо не хоче признати гітлерівського підбою Австрії. Але, не признаючи його, він мусить позволити продуктам з Австрії, яких тепер по прилуці до Німеччини є значно більше, напливати свобідно до Америки. А коли уряд заборонить ввіз австрійських продуктів, то тим посередньо також признає панування Німеччини в Австрії. Та є таке загальне переконання, що американський уряд таки незадовго погодиться з доконаним фактом і признає німецьке панування в Австрії.

ЩОБИ БУВ ВОВК СИТИЙ І КОЗА ЦІЛА.

ВАШИНҐТОН. — У федеральному конґресі сенатський фінансовий комітет є тої гадки, що уряд повинен зробити якийсь прихильний рух, щоб викликати довіря серед великих бизнесменів. Комітет є тої думки, що це довіря викличе уряд тим, коли трохи облекшить великому бизнесові податки. Та комітет зараз же зазначив, що загально ці податки не можуть бути зменшені, бо уряд потребує грошей; але всетаки їх треба в одному місці втяти, а в другому надточити, щоб у той спосіб викликати у великих бизнесменів довіря до уряду і заохотити їх тим до праці.

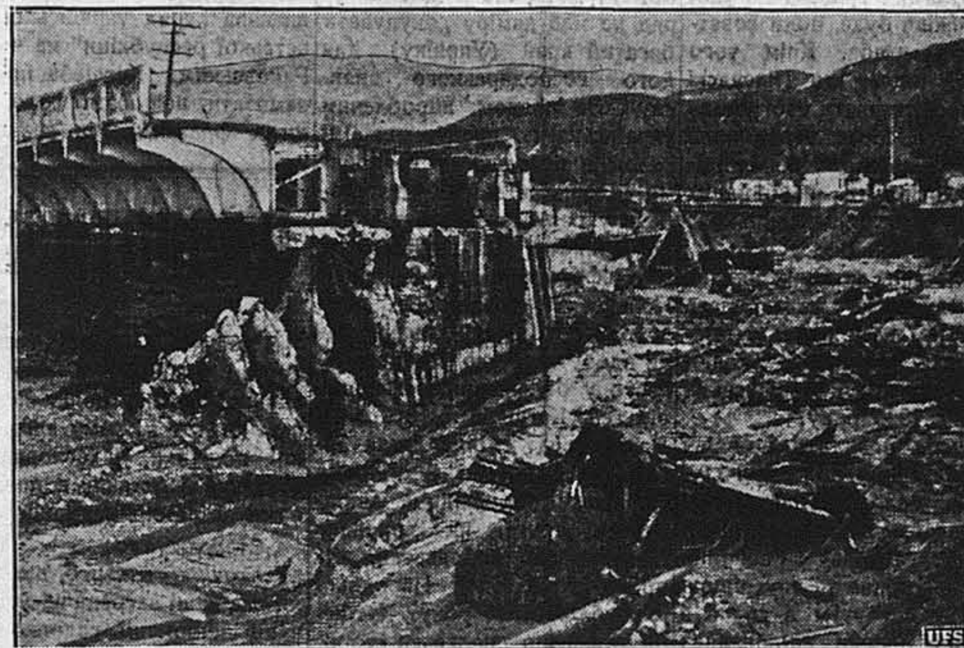
БОЛЯЧКИ В ЕКОНОМІЧНІМ ЖИТТІ АМЕРИКИ.

ВАШИНҐТОН. — Представники американських залізничих компаній ведуть тепер наради з президентом Рузвелтом у справі незавидного положення залізничої комунікаційної сітки в Америці. Всі залізничі компанії від довшого часу не оплачуються. Коли вони рятуються підвишкою цін на перевіз людей і товарів, то тим спинюють доставу продуктів з одного місця до другого, а також підносять ціни на самі продукти. А людей вони тим знеохочують від подорожування, або змушують їх їздити автобусами. Колиж компанії хочуть вкорочувати платні робітникам, то це цілковито противиться нинішньому духові часу. Президент заявив, що найкраще буде, коли компанії зіллються водно і тим зменшать видатки на свою адміністрацію. Та вкупі з тим багато робітників і урядовців стратять працю. Про них уряд мусить наперед подумати.

ПРОФЕСОР НЕШ ПРО ЗЛОЧИНИ СЕРЕД МОЛОДІ.

НЮ ЙОРК. — Професор Нюйорського университету, Неш, сказав, що серед американської молоді злочинство далеко більше поширене, ніж серед молоді якогонебудь іншого народу. Причиною цього є те, що американська суспільність мало звертає уваги на виховну сторінку молоді. Неш говорив, що диктаторські краї далеко скорше зрозуміли вагу опіки над молоддю і позакладали в себе виховні табори для неї. Спільне життя молоді під наглядом розумних виховників має дуже корисний вплив на молодь.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

СИЛА ПОВЕНИ.

Сила зібраних вод південно-каліфорнійських рік була така велика, що води розломали цей міст на вулиці Ля Канада в Лос Анджелесі. У подібний спосіб води розвалили багато інших мостів.

ЗА ЩО КАРАЄ ГОРОХІВСЬКЕ СТАРОСТВО.

Повітове староство в Горохові покарало таких людей з села Мислині: Василя Шевчука, Юхима Найдюка й Олексу Левтонюка гривною по 10 зл. або 4 днями арешту за ношення вишиваних сорочок з українським національм гербом; Вадима Гладкого і Константина Колесника (із Кросови) гривною по 20 зл. або 10 днями арешту за ношення тризуба; Галину Гладківну гривною 15 зл. за вироблення тризуба; Хведора Рудика гривною 50 зл. або 10 днями арешту за кольпортажу часопису „Народнє Здоровля" й Антона Ліщука гривною 50 зл. або 20 днями арешту за ведення читальні й випозичальні. Одночасно сконфісковано в останнього його приватну бібліотеку, забрану поліцією підчас ревізії в дні 17. червня м. р.

ЗІЗД КОЛЬОНІСТІВ ПОЛІССЯ.

У Бересті над Бугом закінчився зїзд польських кольоністів з Полісся, яких варшавська преса називає аванґардом польщини на сході. На зїзді виявилося, що діяльність „Звйонзку Осаднікуф на Полесю" в минулому році була дуже успішна. Кількасот кольоністів, що мали замало землі, дістали нові наділи з парцеляції дідичівських земель. Для 50 родин кольоністів нові наділи принесли велике поліпшення умовин життя і праці. Для 15 кольоністів мають замінити наділи з гірших накращі й перенести на інші землі. На 1938 рік залишились іще 133 кольоністи, яким збільшать наділ землі і яким зменшать 50 процентів довгу за оплати землі. Кольоністи на Поліссі будують кількадесять шкіл, утримують у Бересті бурсу. Предсідником зїзду кольоністів був сенатор Скібінські.

ЗАЯЦІ З ПОЛЬЩІ В ГОЛЯНДІЇ.

До Амстердаму прибув транспорт 1,800 заяців з Польщі. Їх випустять на новоосушений простір „Вірінгормер".

НАСЛІДКИ ВІЛЬНОГО ВИХОВАННЯ.

На передмісті нового Сяндомира, що тепер розбудовується на серце великого промислу в центрі краю, одної ночи скоїлася подія, якої жертвою впало четверо молодих людей. Три багатонадійні молодці з одною дівицею з т. зв. товариства по веселій забаві, обильно по тамошньому звичаю підлитій алькоголем, зібралися пізно вночі у самітному мешканні одного з трьох молодців на дальшу веселу, але вже інтимну забаву. У мешканні, в невисліджений досі спосіб, хтось із них замкнув комин печі, в якій тлів іще недопалений вугіль. Рано сторонні люди знайшли в хаті на ліжку і долівці четверо посинілих, затроєних чадом небіжчиків, яких не вдалося вже привернути до життя. Між трупами був також син місцевого лікаря еміґранта з Росії, грузин по народності. Рано 1. лютого батьки розвозили міськими візниками свої потіхи додому. На місці випадку довго ще збиралися гуртки чепурної і чванькуватої молоді обох полів з товариства, що коментувала на всі лади моральне багно, яке випадок виніс на денне світло і показав наслідки „вільного виховання".

ЛЕТУН ЗАВІЗ ХАРЧІ НА ВІДТЯТІ ВІД СВІТУ ОСТРОВИ.

Мешканці самотніх островів Ратлін, біля північного побережжя Ірляндії, були внаслідок бурі вже майже тиждень відтяті від суші і тому не могли дістати харчів. По тижневі післали їм харчі літаком. Летуна, що причалив на полі, мешканці острова привитали з захопленням.

ЖІНКА БИЛА ЧОЛОВІКА.

В Маґерові робітник, 38-літній Г. Заршин, оженився зо старшою від себе 7 літ жінкою, що рядила сама домом, а чоловіка побивала. Цими днями Заршин заподіяв собі смерть. Ведуть слідство в цій справі.

ПРОТИЧЕСЬКІ ДЕМОНСТРАЦІЇ СЛОВАКІВ.

Останніми часами почали словаки оживлену акцію, домагаючись від чеського уряду реалізації своїх домагань, а саме признання словакам автономії та признання їм народніх прав. У всій Словаччині відбуваються численні маніфестації, підчас яких словаки зясовують свої завдання та протестують проти чеського терору і гнету. Цими днями відбулася така маніфестація в Тренчині, підчас якої промовляв словацький посол Тісо. Він заявив м. ін., що словаки боротимуться за свої права аж до перемоги.

ЦІЛА ОСЕЛЯ ЗАПАЛАСЯ ПІД ЗЕМЛЮ.

В громаді Сувре коло Шарлеруа (в Бельгії) в копальні вугілля обсунулася земля. В год. 20. в домах відчули стрясення. Зарисувалися стіни. В год. 23. цілі смуги землі зачали обсуватися. Чимало домів завалилося. Ніччю земля дальше обсувалась, а доми дальше валилися. Залізничий шлях, що лучить копальні з брісельською лінією, запався на просторі кільометра. Стрясенням товаришили підземні ґрюкоти.

СПРОНЕВІРИВ ГРОШІ З ГРОШЕВИХ ПЕРЕКАЗІВ.

Сільський листонош Казимир Шемберскі з почтового уряду в Рудках спроневірив гроші з грошевих переказів, що їх мав доручувати. Від жовтня до грудня м. р. присвоїв собі Шемберскі 635 зл., підписуючи фальшиво адресатів. Шемберского арештували.

АНГЛІЯ ВИЛЮДНЮЄТЬСЯ.

Англійський епископ де Елі в одній своїй промові заявив, що Англія стає третьорядною державою, тому, що в ній дуже зменшується число народин. Число народин в Англії виносить 15 на тисячу, а повинно виносити 19. Для порівняння епископ твердить, що в Італії є 28 народин на тисячу людности.

ПОЛЬЩА ХОЧЕ ЗАГАРБАТИ ЛИТВУ

ЖЕНЕВА. — Американський кореспондент часопису „Ди Ню Йорк Таймс" подає, що має відомості, що існує між Німеччиною і Польщею порозуміння у справі Литви. Йде про те, що Німеччина не може наступати на Чехословаччину, коли не матиме за собою Польщі. Литва малаб тепер стати жертвою німецько-польського порозуміння. Її малаб забрати Польща разом з містом Мемелем, відомою пристанню над Балтійським морем. Зате Польща віддалаб Німеччині Данціґ і коридор, або принаймні улекшилаб звязок Данціґу з Німеччиною. А далі, Польща не перепустилаб совєтської армії на випадок, якби Німеччина пішла війною проти Чехословаччини, а Совєти хотілиб тій останній помагати.

В ЛИТВІ ВЕЛИКЕ НАПРУЖЕННЯ.

КОВНО (Литва).—Відбуваються раз-у-раз важні державні наради. Те, що на польсько-литовській границі вбито польського вояка, вважається польською провокацією, що змагає викликати збройний конфлікт між Литвою і Польщею.

ПРОТИЛИТОВСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ.

ВИЛЬНО. — Польського вояка, котрий перейшов границю і вступив на литовську землю та котрого застрілила литовська погранична сторожа, ховано з великою військовою парадою. Ховали 7 священиків. Виголошено багато промов. Говорив військовий капелян, командант компанії і люди цивільні. Зложено на гробі 20 вінків. Все це мало визиваючий характер, звернений проти Литви.

ТРЕБА СКІНЧИТИ З ЛИТВОЮ!

ЛОНДОН. — „Ди Нюз Кронікл" подає, що і Польща і Литва концентрують війська на литовсько-польській границі. Говорять, що Польща предложила Литві ультимат. В урядових польських колах говорять тепер отверто, що треба скінчити з „литовськими провокаціями". А це значить, що треба окупувати Литву. Формально уряд це заперечує, але ніхто в це не вірить.

РОЗСТРІЛИЛИ.

МОСКВА. — Офіційно проголошено, що розстрілено 18 високих совєтських урядовців і провідників, що їх недавно судили. Не подано, коли і де їх розстрілили.

ГІТЛЄР ПРО ЗАЛІЗНИЙ МУР.

ВІДЕНЬ. — Обявивши офіційно злиття Австрії з Німеччиною, Гітлєр заявив, що сповнилося його найбільше бажання. Сказав, що тепер Австрія буде „відмолоджена", бо буде наново, як колись давно, залізним муром, об який будуть розбиватися вороги німецької нації.

ЧЕРВОНІ ПРОГРАЮТЬ.

ПАРИЖ. — Прибули до Парижа представники червоного еспанського уряду: премієр Неґрін і президент Азана. Обидва признали, що червона армія не є спосібна довше ставити опір. І вимагають від Франції негайної допомоги, щоб рятувати „демократію". Кажуть, що революційна армія Франка, яка тепер посувається майже без опору вперед, дістала велику допомогу від націстичної Німеччини і фашистівської Італії. Та ситуація в Франції така, що навіть прихильники „людового фронту" не вірять у перемогу червоної еспанської армії.

ЧЕРВОНІ ВІЙСЬКА ЗДЕМОРАЛІЗОВАНІ.

ЛОНДОН. — Нема більше дисципліни в рядах еспанської червоної армії. Брак поживи і часті бомбардування при помочі літаків ґен. Франка зломили мораль цеї армії. Вона вже не спосібна ставити серіозний опір. Так пише лондонський кореспондент, що перебуває з цею армією.

СВАСТИКА В МОСКВІ.

МОСКВА. — Над австрійським посольством повіває націстична свастика. Вже є для Австрії й Німеччини тільки одно німецьке посольство.

ОТТО ПРОТЕСТУЄ.

ПАРИЖ. — Отто Габсбурґ, найстарший син останнього австрійського цісаря, Карла, оголосив протест проти злуки Австрії з Німеччиною. Каже, що протестує в імені Габсбурґів, себто тої династії, яка панувала над Австрією 650 років, як теж в імені тих міліонів, що бажалиб мати Габсбурґів далі на троні.

ВСЮДИ НІМЕЦЬКІ ВОЯКИ.

ВЕРДЕНБЕРҐ (Швайцарія). — Куди тепер не повернешся в Австрії, на кожнім кроці видно німецького вояка. Щось тут неясне. Так пише швайцарський кореспондент, котрий щойно повернувся з Австрії.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

І СЛІДУ НЕ СТАЛО

За кого були би брали українці в старім краю чи тут в Америці того, що був би їм заповідав тому яких 30 років, що не стане не тільки „найяснішого пана", але що й слід пропаде по самій Австрії? А ось ми свідками, що не тільки завалилась австрійська монархія, що стільки соток літ простояла; що не тільки вже зліквідовані Габсбурґи, що стільки соток літ панували, але що не стало й самої Австрії. Саме тепер затер по ній останній слід той, що був тому 20 років у війську капралем, а в приватному житті кімнатним малярем. Це він запечатав долю Австрії як самостійного краю і долю найстаршого цісарського роду в Европі — Габсбурґів. І в краю, де ще не так давно вважали люди за щастя побачити цісаря, тепер витали бувшого капраля з такою парадою, якої не зазнав ні один з австрійських цісарів. А що воно так було, то видно хочби з тих описів, що їх передав кореспондент американського часопису „Ди Ню Йорк Таймс". Бо це він описує, як люди кидалися збирати на память болото, що відлітало від коліс автомобілю, яким відбував свою триюмфальну поїздку Адольф Гітлер, проголосивши злуку Австрії з Німеччиною.

Очевидно, що не булоб того триюмфу Гітлера і не булоб так скоро дійшло до обєднання німецького народу, якби тому не допомогла глупота Франції й тих держав, що тому обєднанню противилися з боязни перед сильною Німеччиною. Дуже можливо, що Австрія булаб могла ще довго животіти як якийсь штучний новотвір, чи якась міжнародня комбінація чи федерація, що її властивою ціллю булоб заховати самостійність Австрії на те, щоб не дати Німеччині надто піднятися вгору. Значить, що можливо булоб продовжувалось іще далі те, що було до війни, коли не доходило до злиття двох німецьких держав тому, що ті держави вважалися власністю цісарських родин Гогенцолернів і Габсбурґів.

Це правда, що ще були деякі „історичні" чи „економічні" виправдання на існування давньої Австрії. І хто знає, чи вони не булиб удержали тої Австрії ще й донині, як би вона була мала ще до світової війни чи підчас війни той політичний розум, який був би їй подиктував справедливе трактування всіх народів, що входили в її склад. Та, на нашу думку, і те булоб тільки продовжило її існування, але не булоб її урятувало. Бо настали тепер такі часи, коли кожний нарід хоче бути сам господарем на своїй землі. Та всетаки історія і доля Австрії є дуже повчальні. Зокрема для держав, що подібні до неї в її минулому національному складі. Бо та історія говорить виразно й переконливо, що для таких держав нема тепер в Европі місця. І це ми, українці, повинні мати завжди на увазі, коли дивимось на наших новітніх „володарів". Їх царство довго не потягне.

ПОХІД НА КИЇВ

Ґенерал **Тадей Кутшеба,** начальник польської військової академії, видав минулого року книгу під назвою **„Київський похід 1920 року".** Автор книги належав до найближчих співробітників Пілсудского. У своїй книзі він дає політичну і военну історію 1920-го року.

Праця ґен. Кутшеби, коли в ній говориться про польсько-російські відносини, мужня і щира. Кутшеба стверджує, що Польща, себто провідні чинники тодішнього польського уряду — хотіли війни з Московщиною, бо вважали, що поширити польські границі на схід їм найлекше буде, поки совєтська Росія слаба. Крім того Кутшеба пише, що Пілсудскі хотів продиктувати свої умови миру Росії після переможної війни, ботільки так він сподівався досягнути найбільших уступок від большевицького уряду.

В польських военних плянах визначне місце мала справа українська. Як пояснює Кутшеба справу польсько - українського союзу (варшавський договір) 1920 року?

Кутшеба наводить причину заінтересування польського уряду — головно Пілсудского — справами Наддніпрянської України (справу Галичини Кутшеба вважає за внутрішню польську справу!): в союзі з Україною поляки сподівалися лекше перемогти Росію у війні. Польський автор зазначає також, що в плянах Пілсудского було „створення ‚української держави" над Дніпром, щоб ця держава була союзною для Польщі силою в боротьбі проти московського імперіялізму. Одначе, пише Кутшеба, „погляди **военні, стратеґічні,** що шукали способу, як дійти до перемоги в 1920 році, були на першім пляні". Щодо української держави, то на цю справу не було в Польщі однакового погляду. Були люди, що хотіли мати українську державу якнайдалі відсунену на схід, але було сильне побоювання, що навіть така, „Мала Україна", буде мати великий вплив на політику української людности, що лишалася під польською окупацією.

З книги ґен. Кутшеби бачимо, що справа української держави була для польських провідних чинників справою **другорядною,** і то більше характеру **декляративного:** мовляв, Польща, йдучи на Україну, бється „за нашу і вашу свободу".

Як же виглядала вдійсності допомога поляків творенню української держави? Щоб повстала держава, треба, щоб вона мала своє військо для боротьби за власну територію. Чи помогла і в якій мірі помогла Польща створити українське військо? Кутшеба пише, що польський уряд помагав, скільки було в його силі, утворити українську армію р. 1920. Він твердить, що польський уряд не мав наміру „окупувати багатий край (Україну) для його господарського визиску". За пляном, виробленим українськими представниками разом з польськими урядовими чинниками, мала бути утворена українська армія з 6 дивізій піхоти. Дві дивізії були вже сформовані, на 3 дивізії Польща зобовязалася дати зброю, а на шосту дивізію мали здобути зброю у ворога — себто у большевиків. Так пише ґен. Кутшеба (стор. 254). Насамперед: **смішно мала** армія для боротьби й оборони України перед східнім неприятелем. Друге, чи виконала Польща свої зобовязання супроти Української Народньої Республіки 1920 року? Кутшеба пише, що „польська сторона робила все, що можна було зробити в тодішній ситуації". Але факти говорять **проти** цього твердження Кутшеби. Польські чинники **не хотіли,** щоб утворилась українська армія навіть із 6 дивізій. Тому аж до кінця війни українське військо мало лише дві дивізії, сформовані на початку 1920 року. Кутшеба пробує пояснити цей неуспіх орґанізації української армії недостачею „ентузіязму" українців до утворення власного війська. Отже, мовляв, українці самі винні! Замовчує автор, що польський уряд **не додержав** своїх зобовязань супроти уряду У. Н. Р. і не дав обіцяної зброї. Навіть тим двом дивізіям поляки давали зброї стільки, що вони не могли виявити належної активности.

Знаємо, що на весні 1920 року значна частина української галицької армії, що опинилася під большевицькою владою, виступала проти росіян і відкрила фронт для польського наступу на схід. Українські стрільці думали, що будуть боротися далі за самостійну Україну, хочби й не соборну, розуміючи, що ліпше мати свою державу, навіть втративши тимчасово Галичину, ніж лишитися зовсім без держави. Знаємо, як поступило з цими полками польське командування: хоч українські стрільці горіли завзяттям до дальшої боротьби проти Росії, то поляки **всіх їх роззброїли і післали вмирати до концентраційних таборів.**

Польща виграла війну з большевиками і заключила з Росією мир у Ризі. Супроти українського уряду це була очевидна **зрада,** бо Польща тепер визнала „уряд української совєтської республіки" на чолі з Раковським. Кутшеба пробує замазати цей факт солоденькими фразами. Він зазначає, що „українське військо билося зразково: чи на території рідної України, чи під Замостям, чи поряд з польським військом, чи самостійно"... Але й цьому війську Польща **заплатила чорною невдячністю.** Коли після поразки у війні з большевиками армія УНР мусіла відступити з власної території, то українських козаків і старшин польська влада морила голодом і довела багатьох із них до того, що вони послухали большевицьких аґентів і вернулись у Велику Україну, під совєтську владу.

Ось так Польща „помагала будувати Україну" та творити українську армію... Книга ґен. Кутшеби — це твір вояка-дипльомата. Але всі хитрощі не можуть закрити фактів: нещирости й криводушности Польщі супроти українців. За цю політику Польща колись дорого заплатить! **А. М.**

КЛОПОТИ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ

В чеськім часописі „Venkov" (орґан найбільшої чехословацької партії) появилася цікава стаття на тему заграничної політики Чехословаччини у звязку з останніми політичними змінами в **Румунії.**

„Стверджуємо — пише „Venkov" — отверто, що завели нас наші заграничні уряди і наші інформації, головно коли йде про заприязнені з нами держави. На заграницю глядимо партійно забарвленими окулярами. Показують нам лише ті явища, які нам бажані, а які одначе затаюють дійсну правду. Ще недавно складали ми чолобитню п. Тітулеску, а навіть назвали ми одну залізничу стацію йменням тодішнього міністра заграничних справ. Це не запевнило нам тревалої позиції в Румунії. На особах не можна будувати заграничної політики".

Та стаття є тимбільш характеристична, що збігається з голосами в чеській пресі про нефортунні потягнення в заграничній чехословацькій політиці в інших державах. Показалося, що утворення **чесько - совєтського союзу** приносить сьогодні Празі невдачу. Споводний осяг, яким було узискання Бенешем сильної позиції в Лізі Націй, спричинив, що завдяки коштовній заграничній пропаґанді Чехословаччина дійшла до ролі сторожа миру в Европі. Одначе притягнення Совєтів до Ліґи Націй підірвало її авторитет, що було великою несподіванкою для чеської політики. В результаті це викликало поважну реакцію серед чехословацької суспільности, котра підчас виборів президента заявилася численно проти Бенеша. То була його перша невдача, яку він зручно залагодив.

Від того часу невдачі політики Бенеша постійно збільшаються. В **Еспанії** надіялася Прага скорої перемоги валенського уряду, підпираючи його транспортами зброї, грішми та добровольцями. У **Франції** заповідався тревалий людовий фронт, на який Прага сильно числила. Невиразна ситуація в Китаю, що в його обороні мали станути Совєти, також завели чехів, і чеська преса разураз висказує з того приводу своє невдоволення.

З початком 1937 р. чеська преса подала, що до Праги приїздить князь Павло, член реґенційної ради в **Білгороді.** Тимчасом показалося, що та вістка передчасна і що білгородський премієр Стоядінович поїхав до Берліну, оминувши Прагу.

Всі невдачі викликують у чеській пресі зрозуміле поденервування і вона шукає виходу з тої прикрої ситуації. Відзиваються голоси, щоб старатися навязати контакт то з Віднем, то з Букарештом, то з Берліном, а навіть із Варшавою. Чехословаччина, опинившися в небезпечній ізоляції, пошукує виходу з глухого кута, в який попала внаслідок необережної політики.

Події на міжнароднім політичнім полі, головно уступлення англійського міністра заграничних справ, **Ідена,** також дуже збентежили чехів. **„Поледні (полудневі) Лісти"** зазначують, що знову розбилися надії чехів на допомогу з боку Ліґи Націй. Часопис взиває уряд, щоб уже раз приноровив заграничну політику до дійсних обставин.

„Не хочемо — пише він — наслідувати нашу лівицю, яка танцює на вулькані". Під цим розуміє ця ґазета очевидно ті „телячі восторґи", з якими ліві чеські партії відносяться до большевизму, що здобув у Чехії величезні впливи.

Навпаки, у кругах лівих чеських партій викликала велике збентеження недавня конференція найбільшої чеської партії, аґраріїв, з представниками **„Судетської німецької партії",** то є гітлерівців.

Комуністична преса розпочала нову атаку на аґраріїв, домагаючись від них вияснень. Та преса згори і рішучо заявилася проти втягнення тої судетсько-німецької партії до урядової більшости.

А вже найбільший клопіт мають чехи зо **словаками.** Орґан словацьких католиків, **„Народне Новіни",** що виходить у Братіславі (колишнім „Пресбурґу"), помістив власне статтю, в якій дуже песимістично глядять на міжнародне положення Чехословаччини. Та стаття стверджує, що під цю пору, внаслідок останніх змін в Австрії, **прийшло до цілковитого окруження Чехословаччини.** Вона легковажила собі порозуміння з Італією й Польщею так, що тепер полишається їй лише порозуміння з Німеччиною, очевидно на дуже некорисних умовах. Алеж і справа того порозуміння стає тепер дуже затяжна, а то внаслідок большевицької пресії. Большевики використали чеське наївне русофільство та розґаздувались у Чехословаччині, наче в себе вдома. І тепер грозять уже чехословацькому урядові розрухами, якщоб він занато наблизився до Німеччини.

Акція словацької людової (клерикальної) партії за введення дійсної автономії викликує в Празі велике занепокоєння.

Комуністична преса нападає завзято на словаків, закидуючи їм „протидержавну діяльність" та що вони оглядаються за допомогою зо сторони Польщі.

Також і крайно праві чеські часописи обвинувачують словаків у „протидержавних настроях".

Боротьба словацької людової партії за автономію Словаччини знаходить гаряче попертя від словаків, що живуть у Злучених Державах і домагаються повної відрубности й автономії Словаччини на підставі договору, заключеного в 1918 р. в Пітсбурґу, за почином д-ра Масарика. В тій акції бере гарячу участь словацька преса в Америці та аґітує за те, щоб якнайбільше американських словаків поїхало з Америки до Братіслави на ювилей заключення цього договору. Це ювилейне свято орґанізує посол о. Глінка, провідник словацької „лідової" партії.

І. Н.

ОБЛОГА АКУЛ

ЖАХЛИВІ ГОДИНИ НА РОЗБИТІМ ГИДРОПЛЯНІ.

Визначний французький летун-старшина Бріян оповів незвичайно драматичну пригоду, що її пережили два летуни після летунської катастрофи на отвертім морі.

Французький старшина Бріян вистартував зо своїм товарищем Ретураном у довготривалий лет до Китаю. Першу частину своєї дороги відбули оба летуни без ніяких пригод. Погода була прегарна й оба летуни сподівалися, що ластівкою перелетять крізь гладке дзеркало моря.

Катастрофа наступила тоді, коли вони були майже 120 миль віддалені від Сайґону. Мотор, цей живчик і серце літака, почав бити в неправильному темпі. Летуни стали непокоїтися, бо вони добре знали, що значить поневолі в таких умовинах причалювати на відкритім морі. На апараті не було радіової стації, значить, не було теж змоги післати у світ вістки про нещастя, ні просити рятунку. Адже це був би справді щасливий випадок, якби летунів знайшли на морі і вирятували одночасно від неминучої смерти.

Поневільний причал на морі.

З острахом прислухувалися оба летуни до ударів мотору. А він працював чимраз неправильніше і вкінці почав зовсім притихати. Не було іншої ради, як причалювати серед отвертого мояр. При зударі з хвилями океану ушкодилися оба плавці. Якби не те, був би літак вийшов із цілої пригоди цілий. Також Бріянові і Ретуранові нічого не сталося.

Оба летуни почали намагатися по змозі направити дефект. Та вже перші спроби виявили, що про направу апаратури шкода навіть і мріяти. Виявилося, що воно майже виключене, щоб літак міг піднестися власними силами вгору.

Доля обох летунів ставала не дуже рожева. Вони зрозуміли, що в найкращому разі будуть кілька днів снуватись на ушкодженім літаку по морі, без поживи й води, заки рятункова експедиція якогось корабля, що припадково буде туди перепл[illegible]ати, не вирве їх з обіймів [illegible]вільної смерти. Поза ти[illegible]дчували оба летуни ніякого страху. В багатьох випадках усміхалося передтим до них щастя, тому вірили вони, що й тепер не покине воно їх на поталу холодних мас солоної води та акул.

День починав пригасати, а на овиді не появилася ні разу вузька смуга диму. Летуни взяли з собою харчів та води ледви на кілька годин. Найбільш дошкулювала нестерпна спека і жахлива спрага. Оба летуни перебули неспокійну ніч. Піднебіння почало засихати й треба було його раз-у-раз звогчувати і так уже спеченим язиком. В роті не стало слини. Вранці дібралися оба летуни до води до моторової холодільні, щоб нею вгасити свою спрагу. У смаку була це вода аж до обридливости воняча й гірка, але дала на якийсь час обом летунам свіжий прилив енерґії.

Смерть плаває.

Одначе найгірше було те, що літак з причини ушкодження плавців попав у дуже непевне положення. Він перехилився в жахливий спосіб на бік. Якийнебудь нагальний і сильний рух міг його зовсім перехилити і затопити.

Безталанні летуни мусіли з повним напруженням усіх сил дбати про те, щоб літак не перехилився і не пішов на дно.

Раптом летуни звернули увагу на явище, від якого їм застигла кров у жилах. Немов на поклик якогось таємничого голосу виринули довкола потапаючого острову-літака трикутні потвори. Акули! Чимраз менші кола стали вони описувати довкола засудженого на безпощадну смерть недобитка-літака. Виглядало воно так, начеб ті тигри моря занюхали певну жертву і ждали лиш відповідної хвилини, щоб собі її взяти.

Почування обох летунів були мабуть такі самі, як нпр. почування важко раненої звірини, яка бачить у пустині, як над нею кружляють супи.

Акули ставали чимраз більше влізливі і чимраз частіше наближалися аж до самого літака. Вкінці вони почали так близько підпливати до літака, що оба летуни стали поважно побоюватися, щоб їх напрасний наступ не перевернув кадовба апарату і не затопив його. Ретуран схопив весло і скільки разів якась акула наблизилася на небезпечну віддаль до літака, він бив її з усіх сил веслом. Акула щезала негайно як торпеда в морі, щоб за кілька хвилин знову появитися з іншого боку. Та коли по однім такім скаженім ударі Ретурана апарат почав сильно занурюватися у воду, оба летуни думали, що настала вже їх остання година. Рад-не-рад мусіли вони закинути і той єдиний спосіб оборони перед акулами. Два дні і дві ночі перебули вони оба в такім безнадійнім положенні. Години ставали віками і здавалося, що кінця не буде цій муці. Голод і спрага виснажували до краю безталанних летунів і сонце ставало їх справжнім прокляттям. А довкола них причаїлася трикутна смерть і ждала лиш на нагоду, щоб справити собі посмертний бенкет.

Обох летунів придавила зневіра і розпука. Вони, вояки і летуни, заглядали вже, нераз смерти в очі, та цей постійний танок морських хижаків довкола безборонного повітряного велитня, в ожиданні на певний жир, доводив їх обох просто до божевілля.

Рятунок в останній хвилині.

Згодом Бріян і Ретуран попали в повну апатію. Вони починали вже бачити марева і привиди. Смертельна фантазія змальовувала в їх уяві чарівні картини багато заставлених столів із ріжними напитками і стравами... Вони бачили найдивніші картини рятунку. З того стану передсмертних мрій і привидів вирвав летунів особливий рух їх літака. Апарат починав остаточно потопати.

Між акулами настав раптом також рух і оживлення. Та що воно там у віддалі замайоріло? Якась дивна дика, безсила скаженина огорнула нас. Ми почали верещати з усіх сил, вимахувати руками і благати рятунку. Адже ми побачили несподівано на обрії смугу синього диму. Ми побачили корабель, що прямував просто в нашому напрямі. Невже це сонний привид, ця картина, що приносить рятунок?... Обо летуни кричали й протирали очі, але корабель на обрії не був привидом. Він плив у їхньому напрямі.

Назвім це припадком або чудом — як хто хоче — але корабель приплив справді в останній хвилині, щоб нас вирятувати з розбитого літака. Ми вже стояли майже по пояс у воді, коли нас витягнули з літака на човен, що його вислали з корабля. На щастя акули щезли, відчувши приїзд корабля, а то булиб нас ще таки в останній хвилині пожерли.

На кораблі приняли обох летунів незвичайно прихильно. Їх обох негайно передягнули в сухий одяг і вкінці по довгім примусовім пості могли оба летуни наїстися і напитися. Після того запали вони в глибокий сон, з якого збудилися аж по двацять чотирьох годинах.

ДО ТИХ, ЩО ВИСИЛАЮТЬ „ПРОПАМЯТНУ КНИГУ У. Н. СОЮЗУ" ДО КРАЮ.

Хто замовить в адміністрації „Свободи" висилку „Пропамятної Книги У. Н. Союзу" до Рідного Краю для своїх знайомих і кревних, чи для читалень і наших організацій, тому вилемо Пропамятну Книгу до краю як поручену за оплатою $1.50 за книгу і посилку. Та ціна відноситься тільки до посилок до Рідного Краю, або до осіб чи інституцій, що знаходяться поза межами Злучених Держав.

Зазначуємо, що на Пропамятній Книзі, висиланій у згаданий спосіб за $1.50, не можна робити ніяких дописок, присвят і т. п., бо інакше почта вимагатиме за те грошевої доплати.

Хто висилає Пропамятну Книгу сам, хай памятає, щоб Книга не важила більше як 4 фунти, бо інакше треба буде платити мито в Польщі. Тому треба обвивати Книгу тонким, але сильним папером.

Адміністрація „Свободи".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВИСКАЗУЄ ВДЯКУ.

Дуже я вдячна „Свободі" за її таку гарну оферту, яку вона передложила у справі висилок „Пропамятної Книги У. Н. Союзу" до Рідного Краю. Я вірю, що в короткому часі по наших селах на рідній землі знатимуть наші браття і сестри, як ми тут живемо, що робимо і як стараємося допомогти їм у їхніх змаганнях до волі. Думаю, що кожний свідомий українець і кожна українка захочуть ту Книгу вислати до свого села чи до своїх знайомих і приятелів. Тепер це вже не коштує ніякого труду. І можна це осягнути дуже дешево, тільки за $1.50. Я сама користаю з цеї оферти і залучаю $3 на два примірники Пропамятної Книги і прошу їх вислати на подані мною адреси.

Анна Чорній,
Балтімор, Мд.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ЕМБРІДЖ, ПА.

В память Шевченка.

Заходом української православної парохії відбувся величавий концерт у честь нашого кобзаря Т. Шевченка.

Концерт почався панахидою, яку відслужив о. Железівський, що також виголосив гарне коротке слово про поета. У цім святі брали участь три хори, а це: хор ім. М. Лисенка з Арнолд під управою о. Павловського, хор ім. Гайворонського з Пітсбурґа під управою о. Железівського і місцевий хор ім. Лисенка під управою о. Е. Королишина. Програма була досить багата і виконано її добре. Деякі точки були повторені на домагання публики. Сміло можна сказати, що такого гарного і великого свята ще в Ембріджі не було. Було присутніх понад 400 осіб.

Т. Грицик.

—o—

КЛІВЛЕНД, О.

Вечерок у честь гостей з краю.

Дня 6 лютого ц. р. влаштував місцевий відділ Союзу Українок ч. 14 вечерок у честь гостей з краю, оперової співачки пані Марії Сокіл і її мужа п. Антона Рудницького. Вечерок відбувся зараз по концерті, на якім виступали наші гості. Коли достойні гості явилися в салі Українського Народнього Дому, то численно зібрана публика привитала їх грімкими оплесками. Пані Ділай привітала їх окремо короткою промовою і після цього всі засіли до столів. При вечері пані Ділай просила присутніх забирати голос. Місцевий адвокат О. Малицький говорив про організацію С.У.А. Забирав також голос п. Антін Рудницький і розказав присутнім про громадську роботу українських жінок на рідних землях. Українські жінки на рідних землях є зорганізовані в могутню жіночу організацію Союзу Українок, якої предсідницею є сестра п. Рудницького, Мілена Рудницька.

Пані Ділай просила шановних гостей передати українському жіноцтву на рідних землях найкращі побажання від українок в Америці. Згадуючи про місцеву працю українок, пані Ділай додала, що українське жіноцтво в Америці на кожнім кроці старається зібрати жертви на потреби Рідного Краю. Тому і при тій нагоді не слід зібранням забувати про той звичай. Далі вона закликала присутніх зложити жертву на викуп дому Лесі Українки. Збіркою занялися П. Білецька і П. Кравчишин. Жертвували по $1: І. Білинський, О. Малицький, І. Тарнавський, А. Рудницький, Г. Степанек; по 50 ц.: В. Скуратко, Марія Чорній, Анна Декан; дрібними $2.75. Разом $9.25, які вислано до централі С.У.А. з призначенням на вище згадану ціль.

Анна Декан.

—o—

АРНОЛД, ПА.

Вистава й концерт.

Заходами укр. грек.-кат. громади з Ню Кенсінгтон, Па., відбулася 27 лютого ц. р. в Українським Громадянським Клюбі в Арнолд, Па., театральна вистава під заголовком „Захотіла пана, втратила Івана". Песу відіграли самі молоді хлопці і дівчата, роджені в Америці: Антін Прокопик, Марія Гарачмак, Настуня Сорока, Іван Прокопик, Евстахій Афтанас, Іван Тулейбич, Анна Зарічняк, Анна Василик, Наталія Тулейбич. Цю комедію відіграно з великим гумором, так, що саля лускала зо сміху.

Перед виставою виступив о. д-р С. Кнап і виголосив до молоді та родичів гарну промову. Він закликав усіх присутніх, щоб гуртувалися в своїх організаціях, щоб горнулися до Українського Громадянського Клюбу і щоб любили все, що своє рідне.

Друга частина програми того вечора складалася з концерту, в якім хорові точки виконав молодечий хор під управою брата о. пароха, Михайла Кнапа. Хор співав дуже гарно такі пісні: Боже великий єдиний, Гей, ви стрільці Січові, Реве та стогне, Куку, Ой, виїхав козак, Як ніч мя покрие, Стелися, барвінку, Гречаники, Живи, Україно.

Хор, у числі 50 осіб (всі в чудових народніх строях), виглядав дуже гарно. Аж серце радувалося, дивлячись на нього. Також під мистецьким оглядом хор вивязувався надзвичайно добре. Кожну точку публика нагороджувала рясними оплесками. Цей виступ буде великою заохотою для місцевої молоді, щоб вона далі гуртувалася в українських організаціях.

Арнолдська молодь горнеться до своїх організацій. Ось недавно засновано в нас молодечий відділ У. Н. Союзу. Цей відділ мав недавно свої перші збори. Старші члени У. Н. Союзу закликають і заохочують молодь, щоб вона йшла слідами батьків. Також щоб наша молодь брала чинну участь у місцевих політичних клюбах і в місцевому американському житті. Наша молодь повинна добиватись ріжних урядів в американській адміністрації, піддержувати себе взаємно, без ріжниці політичних поглядів, і розуміти добре клич „свій до свого". Українська молодь також повинна вести корисну пропаґанду про Україну, про її долю і про її змагання. Плекаючи культурні цінности українського народу на американськім континенті, українська молодь тим і для себе здобуде від чужинців пошану.

І. П. Федан.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Відозва бизнесменів.

Товариство Українських Бизнесменів м. Мікаґо й околиці розіслало по товариствах відозву, якою подало до відома загалу, що пережило тяжкі депресію, а тепер береться до оживлення своєї діяльности. Відозву підписали Теодор Чізман як голова і Іван Дужанський як секретар товариства.

Бизнесмени стверджують, що вони раді зробити і для української справи більше, ніж вони досі робили. Вони давали жертви на ріжні наші цілі, але хотілиб ту жертвенність збільшити. Вони хотіли би піднести українських бизнесменів і їхні бизнеси в тім переконанні, що на тім зиску наша національна сила в Америці. Вони хотілиб в українських бизнесах дати працю більшому числу нашої безробітної молоді. І хотілиб ту молодь підготовити практично до ведення бизнесів. А все те, кажеться у відозві, можна легко осягнути, якби український загал попер українських бизнесменів, якби придержувався клича „Свій до свого!" Цей клич повинен стати святим кличем у душі кожного українського патріота, бо тоді вдасться створити з наших бизнесменів велику бизнесову силу, з якої скористає і наша патріотична справа.

ЧАСОПИСИ БУВШОЇ МАЛОЇ АВСТРІЇ.

В малій Австрії появлялося до останніх днів 2,767 тижневиків, головно часописів і фахових ґазет. Із того в самому Відні виходило їх 1,955, у Долішній Австрії 276, у Горішній Австрії 155, у Стирії 145, у Каринтії 36, у Зальцбурґу 60, у Тиролі 82, у Форальберґу 35 та в Бурґенлянді 23. Це журнали (маґазини) мод, родинні часописи (фамілієнблят), белетристичні, ілюстровані, політичні й культурно-політичні, наукові й технічні, театральні, фільмові, радіожурнали, спортові, торговельні та промислові, господарські, лісові, комунікаційні та вкінці релігійні.

Між тижневиками знатне місце займають модні та жіночі журнали. Їх багато йшло теж до чужих держав, де без сумніву сповняють велику пропаґанду в користь Австрії. В австрійських журналах моди було занятих яких 1,000 людей.

СЕНАТОР КРИТИКУЄ БОЙКОТ.

Сенатор Бора з Айдаго виступив проти всяких бойкотів товарів чужих держав, а головно японських, бо, мовляв, такі бойкоти природньо ведуть до війни й не приносять ніякої економічної користи. У своїй публичній заяві в цій справі він зробив теж закид, що багато приватних фірм послугуються бойкотом для власної користи, заслонюючи це притому патріотизмом.

НЕЖОНАТІ СЛАВНІ ЛЮДИ

Якийсь фільософ сказав, що подружжя це „форма доповнення". З того можна би зробити висновок, що людина тим вище стоїть, чим більше відчуває потребу тієї „форми доповнення". Та коли нпр. глянемо на життя Мікельанджеля*), то можемо вважати повище твердження неоправданим. Він був нежонатий і працював всесторонньо. Також Мікельанжелів сучасник, Сандро Ботічелі**) помер нежонатий. „Раз — так оповідає один фльорентійський письменник із XV. століття — намовляв Ботічелля меєер (пан) Томасо Содеріні, щоб женився, а Сандро відповів: „Скажу вам: тому кілька ночей снилося мені, що я оженився. Це мені так заболіло, що я пробудився; а щоб знову не заснути, я встав і наче божевільний всеньку ніч вгаяв по Фльоренції. . ." Часом знатні люди мають таку вразливу душу, що їм здається, що подружжя обмежилоб їх мистецьку свободу. Часом славні люди бояться подружжя тому, що люблять самоту; тоді їх ум більше може зосередитися для творчої думки. Мистецтво — як сказала Елен Кі — ще більш завидне ніж жінка. Ляйбніц***) у пізнішому віці захотів був оженитися. Колиж ця дівчина відповіла Ляйбніцові, що потребує ще два тижні до надуми, чи вийти їй за нього, він відповів їй, що він також роздумав і вже не хоче женитися. І справді не оженився. Швайцарський поет Ґотфрід Келер був уже інакшої вдачі: він терпів дуже через те, що не оженився. Та він був під опікою своєї строгої сестри, яка навіть не хотіла йому дати на почтові марки на лист до приятеля Теодора Шторма. Зовсім інакшої вдачі був Вільгельм Буш, автор гумористичних віршованих казок (як нпр. „Максим і Марко" і інших, що теж появилися в українських переспівах у виданні Михайла Таранька). Буш жив собі весело у свого шваґра. Славний німецький маляр Адольф Менцель був нежонатий, дім провадила його повдовіла сестра. Менцель працював цілий день, вечором поступив на вино і почувався зовсім щасливий. Нежонатий був австрійський поет Ґрільпарцер. Віденський поет Петро Альтенберґ помер старим парубком, а жив на піддашу; із стелі його кімнати звисали мішки, в яких переховував білля, харчі та рукописи, щоб миші не поїли. Бував у гостях у знатних людей, або в шинках пив, виголошував промови та деклямував вірші. Всі вони дожили розмірно довгого віку. Мікельанджельо жив 89 літ, Ботічелі 65, Ґотфрід Келер 71, Вільгельм Буш 76, Ґрільпарцер 81, Менцель 91.

*) Мікельанажельо — різьбар, архітект, маляр і поет.

**) Ботічелі, маляр фльорентійського вчасного ренесансу. Автор славних фресків у Сикстинській каплиці в Римі.

***) Ляйбніц, історик, фільософ.

Того вже забагато.

Начальник відділу приходить до молодого службовця і вдаряє пястуком об бюрко:

— Не досить, що спите підчас урядових годин, то ще хропите так голосно, що будите директора, який сидить у сусідній кімнаті та працює!...

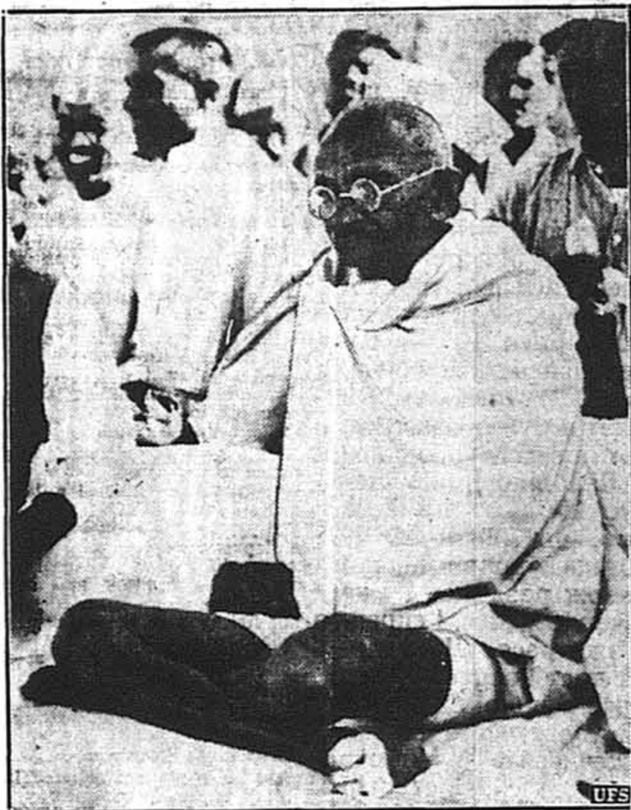
Конкурс краси.

Мамусю, сьогодні в клясі голосували над тим, котра з нас найкраща.

— Ну, і котра?

— Не можна було вирішити, бо кожна дівчина дістала тільки один голос.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

ҐАНДІ ВИЗДОРОВІВ.

Могандас К. Ґанді, відомий індійський провідник, на відкритті вистави худоби підчас 51-го індійського національного конґресу в Гайпурі, в Індії. Магатма недавно поважно занедужав був на серце й високе тиснення крови і мусів покинути всяку роботу. Тепер йому вже ліпше.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

ОБУРН, Н. Й.

Коляда на народні цілі.

З нагоди Різдва Христового І. Коковський попросив охотників, щоб використали нагоду і дещо заколядували на народні цілі. Крім нього пішли колядувати: І. Король, І. Дашівський, В. Лучка, М. Щербій, А. Шварик, С. Мригвут, П. Якаба. Коляду зложили по $2: І. Півінський, пан Меґес, пані Ґузік; по $1: Селі Ен Бейкері, Берел Ін Ресторант, Рошел Неш. Клоб, пані Рао, Нікел Ґрил Ресторант, М. Яхвак, П. Іваницький, М. Калітан, Анна Мозола, бр. св. Миколая, М. Ґарбінський, М. Ґловацький, В. Лепак, І. Малиса, М. Курій, П. Якаба, І. Щомак, Й. Рик, Г. Гучко, Запорозька Січ, Т. Ґарбінський, А. Шварик, І. Дашівський, Д. Савран, О. Горбаль, А. Двораківський, о. С. Побуцький, Г. Каганяк, З. Курочка, М. Вільчинський, Е. Саварин, К. Богнер, М. Клішевич, А. Рочій, В. Лучка, І. Коковський; по 50 ц.: пані Кристіян, І. Гуменецький, І. Бакайса, А. Шемеля, А. Кахнич, Дж. Френклін, К. Сніп, О. Панківський, М. Грубий, М. Щомак, І. Павлин, І. Базарник, С. Зиновяк, І. Юрдига, Г. Орищин, С. Мригвут, П. Софінський, М. Хомин, М. Чулий, А. Бискош, І. Голиборода, В. Зобків, В. Борачок, І. Баран (м.), П. Шевчик, М. Хованець, барбер Н.Н., К. Зобків, Т. Ждан, І. Тиханич, І. Кащак, Т. Ґонца, М. Щербій, П. Фалат, І. Майкович (ст.), А. Цабаль, А. Більчинський, Д. Скомський, Й. Цінкевич, І. Віцентий, Д. Федьканич, О. Муринка, І. Перун (мол.), В. Нусь, Д. Маслей, С. Лопай, В. Мисливчак, М. Коваль, М. Савран, І. Король, Ю. Питель, І. Давп, О. Мільчаковський, І. Щербій, Й. Бешлей 30 ц.; по 25 ц.: А. Жеребний, П. Намісняк, М. Мацичко, Й. Роленц, М. Василенко, А. Біляк, Т. Душатинський, Т. Рудик, І. Муринка, І. Митровка, С. Михайлечко, Ю. Шкурат, І. Качуряк, І. Гузиляк, І. Кубарек, Н.Н. Заколядовано $76.05. І. Лучка на забаві в І. Давна $2. Разом $78.05. Розхід на газоліну і т. п. $3.30. Вислано через Обєднання $74.75 з призначенням: на бойову акцію $40, на Рідну Школу $10, на Музей Визвольної Боротьби в Празі $5, на інвалідів $10, на політичних вязнів $9.75. Колиб хто не був записаний, просимо звернутися до нижче підписаних.

М. Курій, І. Коковський.

АЛЕНТАВН, ПА.

На політичних вязнів.

З нагоди роковин Еви Риґи присутні гості не забули і за Рідний Край. Зо старших жертвували по 50 ц.: П. Гришко, К. Савечка, П. Марущак, Т. і А. Сарсіелі; по 25 ц.: Е. Риґа, І. Фецько, С. Іваницька, З. Гарбова, Ю. Салаш, П. Саврук, М. Михалишин. З молоді зложили по 25 ц.: К. Мацько, І. Риґа, І. Саврук, І. Малий, В. Печінка. Разом зібрано $5, які вислано через Обєднання на призначену ціль.

Збіркою занялися П. Гришко і К. Савечка.

БРИДЖПОРТ, КОНН.

На визвольну боротьбу.

Дня 6 березня відбулися в Бріджпорті ширші сходини парохіян укр. прав. церкви. Сходини відкрив місцевий парох о. А. Бек. На сходинах виголосили реферати три богослови. Реферували: Василь Дармоць: Останні події на українських землях і українська іміґрація; Теодор Соколовський: Молодь — будучність Нації; Іван Білинський: церква, нація і держава. Після рефератів переведено збірку, що принесла $15.74, з яких частину призначено на визвольну боротьбу. Зложили по $1: І. Гошовський, Л. А. Бих, М. Галькевич, Д. Чернявський, Й. Волк, М. Фіняк, Т. Красіцький, П. Слівінський.

Іван Білинський.

АЛЕНТАВН, ПА.

Коляда 23-го відділу ОДВУ і 15-го відділу МУН.

Колядували 23 члени обох відділів. Зложили по $2: В. Мацько, М. Паращак, Я. Ковальчук; А. Блащак $1.50; по $1: В. Фартух, о. Й. Филима, І. Зазворський, М. Мельничук, І. Сивий, П. Малий, Г. Фариняк, В. Пипюк, О. Попик, О. Клапко, В. Гришко, В. Климань, Д. Турчин, І. Шевчук, Р. Бойко, І. Білань, М. Касько, М. Мушастий, В. Морикин, Л. Мельнер, Г. Рошко, Укр. Гром. Клюб, З. Гуцалюк; по 50 ц.: Т. Лось, І. Маркович, С. Маркович, Д. Мороз, Н. Саврук, М. Блащак, Г. Біленький, А. Вітик, А. Салаш, О. Хома, Т. Король, С. Чорній, Н. Фартух, С. Петричка, А. Салаш, М. Фариняк, І. Когут, П. Галасовський, В. Ярема, Й. Матковський, І. Коромець, Т. Савечка, О. Когут, Д. Рудакевич, І. Заведюк, Н. Антонюк, П. Лаба, В. Кіцак, Д. Слота, Н. Кадубець, П. Яремчук, Г. Саврук, С. Андрухів, П. Чорний, Ю. Олесь, І. Олесь, І. Федорак, Н. Камак, К. Качмарик, Е. Дмитрів, В. Ракочий, Т. Божко, Д. Барчак, П. Лаґоцький, Н. Коченаш, С. Коколюс, Н. Худик, І. Вурак, С. Маркович (мол.), В. Касич, А. Турчин, З. Позабанчук, С. Сідловський, Н. Гришко, М. Худоба, М. Рудяк, І. Марущак, В. Прокопець, Г. Лопушанський, Т. Андрухів, І. Боярський, А. Колодій, А. Колодій, В. Миць; по 25 ц.: Г. Терефенко, І. Сокальський, К. Моло, М. Світила, А. Борковський, Г. Тихоліс, А. Максимяк, Т. Павлусь, В. Маркович, Т. Камінська, А. Тот, П. Грабовинський. Разом переслано на визвольну боротьбу $62.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Коляда 1-го і 9 відділу МУН.

Колядували: Іван Савчин, Павлина Попадюк, Володимир Доманчук. Зложили: оо. василіяни, І. Стефанюк, К. Ґавлічинський по $5; по $3: П. і А. Дідики, Р. Попадюк, Р. Пеш, Й. Лохaнський, Г. Семочко, В. Паньків; по $2: І. Савчин, Т. Мамчук, М. Дідух, С. Куропась, В. Миґаль, Ів. Корпа, А. Панкевич, І. Риза, Й. Семенюк, С. Дідух, Т. Подола, В. Чепіль, В. Коцовські, Й. Коцовські, М. Костелюк, В. Дорош, А. Яремій, Оленець Брос., Н. Кордин, Кооперативний ресторан; А. Драпак $1.50; по $1: В. Древніцький, Д. Забіяк, Ф. Василовський, К. Андрусенко, Н. Мотлюк, Ле Ґранд Бюти, Й. Кукла, Т. Греськів, А. Чорномаз, Сини України (від. 2 ОДВУ), П. Лагай, Н. Цітвінський, Д. Красножон, О. Гузар, П. Мельник, П. Скрижовий, І. Шміґельський, А. Кохановський, В. Панчук, В. Шумський; Е. Євтушенко 50 ц. Разом по відчисленні видатків переслано до центральної управи ОДВУ $75.

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Коляда 46-го відділу ОДВУ.

Колядували: Андрій Крупяник, Іван Побуцький. Зложили по $3: С. Брудний, Іл. Ковальчик; по $2: А. Олешко, М. Томашевський, Е. Ковалик, І. Парандій, І. Побуцький, А. Свірський, Д. Кашіль, І. Когут, М. Гірняк, В. Савчин, С. Ментус, І. Ларсон, Ю. Кріль, П. Жовнірчак; по $1: Ш. Іваньо, Й. Стефанів, І. Віщун, А. Крупяник, І. Костевич, Ю. Ганюк, М. Шумовська, В. Подоляк, Е. Чоpняк, В. Саґан, Д. Ґінсьорський, К. Яремцьо, М. Мандзяк, Г. Гарасим, М. Гринишин, В. Ґула, І. Осідач, М. Урбан, В. Демко, М. Кіт, А. Лешин, С. Юрчак, М. Парандій, С. Федорко, К. Кукура, К. Перович, В. Ріпак, В. Горинець, Н. Гуцул. Разом по відчисленні коштів $58.10, які переслано до центральної управи ОДВУ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Квартальні збори Сестриціва Любов відбудуться в пятницю, 18. березня, в 7. год. вечором, у У. Н. Домі. Буде справоздання контр. комісії і комітету. Будемо приннмати нових членниць до Сестр. Любов і до У. Н. Союзу. Членниці, котрі довгують, мають вирівняти свій довг, бо інакше будуть суспендовані. Проситься прийти на означений час. — А. Погранична, пред.; А. Оґар, кас.; Е. Кардаш, секр.

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. Збори Тов. Запорозька Січ, від. 305, відбудуться в неділю, 20. березня, зараз по Сл. Божій. Прошу всіх членів явитися на збори і вирівняти свої довги, бо котрий член не явиться на означений час і не вирівнає своїх залеглостей, буде суспендований, тож щоб потім не нарікав на урядників, бо наша каса не всилі дальше підпомагати довгуючих членів. — М. Гентош, фін. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Бр. св. Володимира, від. 130, відбудуться в суботу, 19. березня, в годині 8. ввечір, в У. Н. Домі, 217-219 Іст 6. вул. Обовязком кожного члена прибути на збори в означенім часі. Довгуючим членам пригадуємо, щоб вирівняли свої залеглости. — Антін Карпович, рек. секр., 214 E. 10th St., New York City.

АКРОН, ОГАЙО. Квартальні збори Бр. Сош. св. Духа, від. 295, відбудуться в неділю, 20. березня, в год. 1:30, в ґалі церковній. Пожаданим є прибуття всіх членів. Треба привести зо собою нових кандидатів до У. Н. Союзу. — В. Пулк, секр.

ТАВНТОН, МАСС. Місячні збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 122, відбудуться в товариськім домі, в неділю, 20. березня, в годині 2. попол. Просимо членів, щоб прийшли на збори й заплатили свої вкладки, бо писар товариства не буде ходити по хатах за вкладками. Кожний член має сам за ебе платити, бо з товариської каси не будеться за нікого закладати вкладки. Напоминаємо довгуючих членів, щоб сплатили свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Уряд Тов.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Чвертьрічні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, відбудуться в неділю, 20. березня, в год. 2. попол., в льокалі У. Н. Дому, 237 Hope Ave. Присутність всіх членів конечна, бо є важні справи до вирішення. — Петро Головачук, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Збори Тов. Подільська Січ, від. 8, відбудуться в неділю, 20. березня ,в годині 2. пополудні, в салі У. Г. Клюбу, 13 Washington St. Проситься членів прийти і вирівняти свої належитости. — Н. Чолій, предс.; Н. Кендзерський, кас.; В. Мандзій, секр.

МІНЕАПОЛІС, МІНН. Квартальні збори Тов. Запорозька Січ, від. 385, відбудуться в неділю, 20. березня, зараз по Сл. Божій, в церковній ґалі, 312 — 6 Ave. N. E. — Й. Ґреськів, предс.; Н. Дмитрук, кас.; О. Козак, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Укр. Січ, від. 170, відбудуться в неділю, 20. березня, в годині 6. ввечір, в У. Н. Домі, 181 Фліт ул. На ці збори обовязком кожного члена і урядника прибути, бо є важні справи до рішення. Пригоминається тим членам, котрі мають залеглі і не заплачені вкладки до відділу і до У. Н. Союзу по два місяці і більше, що коли не заплатять свого довгу, то будуть суспендовані. Пригоминається платити вкладки за діти і проситься привести зо собою своїх знайомих, щоб можна їх вписати в члени У. Н. Союзу. Вразі важних справ прошу звернутись до відділового уряду на адресу: Т. Наконечний, 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

РАНКІН, ПА. Квартальні збори Бр. св. Григорія, від. 24, відбудуться в неділю, 20. березня, в годині 2-гій пополудні, в Українській Ґалі, 101 Halket Ave. Просимо всіх членів явитися на тих зборах, бо є важні справи до полагодження. Проситься теж вирівняти довги. — Ю. Футрик, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Квартальні збори Бр. св. О. Николая, від. 175, відбудуться в неділю, 20. березня, в год. 1. пополудні, в У. Н. Домі, 4655 Martin і Mich. Позаяк є важні справи до вирішення, тож обовязком кожного члена прийти на час. Пригадується тим родичам, котрі мають діти, а ще не вписали до Союзу, хай це зроблять тепер! З не присутним членом поступиться згідно зо статутом. — В. Братусь, предс.; В. Білінський, кас.; В. Бартош, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Звичайний мітинґ Тов. Запорозька Січ, від. 342, відбудеться в неділю, 20. березня, в 2-гій годині попол., в церковній ґали, 645 Roosevelt Ave. Довгуючі члени мають сповнити свій обовязок. Суспендовані члени, коли заплатять свій довг, то будуть приняті наново. — І. Ґінда, предс.; І. Крупа, кас.; І. Маркович, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. Місячні збори Бр. св. Кирила й Методія, від. 86, відбудуться в неділю, 20. березня, в 12. годині вполудне, де звичайно. Проситься членів прийти на ці збори на означений час. Напоминається довгуючих членів, щоб не затягали місячних вкладок звиш два місяці, бо наразитесь на суспензу. — П. Саламаха, секр.

БОСТОН, МАСС. Квартальні збори Тов. Дружина Князя Данила, від. 238, відбудуться в неділю, 20. березня, зараз по відправі, в церковній ґали. Проситься всіх прийти та почути дещо нового про наш Союз. Є й інші важні справи до полагодження. Хто надумався вступити в члени Союзу, або вписати свої діти, зволить прийти на згадані збори. Довгуючих членів проситься вирівняти вкладки, бо всякі такі спізнення спричинюють прикрість секретареві відділу. — Петро Мороз, гол.; Й. Бербелицький, кас.; Н. Давискиба, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 97, відбудуться 20. березня, в 2 год. в церковній ґали, 47 Hope Ave. Проситься членів прийти на збори, а довгуючих, щоб заплатили довг, бо за них не буде висилатись більше розмету і будеться їх суспендувати. — Т. Скоробогатий, предс.; М. Табачук, секр.

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ. (108)

Коли Оґдлі і Джейн опинилися в нутрі оселі кавуру, їх обступили дикуни. З захопленням вони дивилися на Джейн і один з них навіть підступив до Оґдлі і промовив: „Гарну дівчину ти сполював! Кавандаванда буде дуже задоволений. Певно дасть тобі шнурок коралів з дівочих зубів". Перший раз Оґдлі легко усміхнувся. Він був задоволений з себе.

Джейн поглянула на дикунів і побачила, що майже кожний з них мав на шиї окрасу в формі шнурка коралів з людських зубів. Вона також запримітила, що довкруги не було ні одної жінки, ні одної дитини. Навіть біля горшків вешталися чоловіки. Хоч оселя непривітних дикунів уже сама собою є неприємним явищем, то ця, зложена виключно з чоловіків, виглядала потворно.

„Що буде зо мною?" — думала собі Джейн. Її думки перервав кавуру, штовхаючи її вперед. Кавуру запровадив її до одного будинку; але, пройшовши вузькі коридорі, вони пішли далі, аж дійшли до півокруглого будинку без вікон. Збоку стояла драбина. Оґдлі підсунув її під стіну і приказав Джейн лізти вгору. Джейн послухала приказу.

Коли вона вилізла на плоский дах, то побачила, що в ньому є квадратовий отвір. В нутрі отвору було цілком темно. Сторчали тільки кінці драбини. „Сходи вниз", приказав Оґдлі. Джейн зжахнулася. Перед нею розкрита була паща чогось стращного, невідомого. Якби це була паща звіра, в якій Джейн знайшлаб миттю смерть, її це так не лякалоб.

Рівність.

— По смерті всі люди є рівні, — сказав фільософ.

— Цікаве лише, що треба аж умерти, щоб та рівність наступила — відповів другий фільософ.

— Жаль мені тебе, приятелю, що ти втратив жінку після 20-літнього співжиття. Це дійсно болюче...

— Так, справді. Тимбільше, що я вже став був до неї призвичаюватися.